

δετερότητα, μέχρις οὗ τὴν τελευταίαν ὥραν ἀπεράσεις νὰ κηρυχθῆ ὑπὲρ αὐτοῦ, προτρέψας καὶ τοὺς πολιτικούς αὐτοῦ φίλους νὰ ψηφοφώρῃσιν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Α. ΜΟΣ.

ΕΞΟΔΑ ΑΥΛΩΝ

Ἐν τῷ περιέργῳ καὶ διδακτικῷ τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Περὶ γενέσεως τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους*, ἀρτίως ἐν Παρισίοις ἐκδοθέντι, ὁ ἐπιφανὴς φιλόσοφος καὶ δοκιμώτατος συγγραφεὺς κ. Ταϊν, ἐκτίθησι μετὰ μεγίστης ἀκριβείας καὶ χάριτος τὴν μυθώδη καὶ δαπανηροτάτην πομπὴν τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου ἐν Γαλλίᾳ.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ βασιλέως ἀπῆται πολυαριθμώτατον προσωπικόν· οἱ παντοειδῆς θεράποντες καὶ ὑπηρεταὶ καὶ ἀξιωματικοὶ αὐτοῦ ἀνῆρχοντο εἰς τετρακισχιλίους περίπου. Ἐν τοῖς ἵπποστασίοις αὐτοῦ εἶχε 1857 ἵππους καὶ 217 ἀμάξας, ἅτινα ἀπασχόλουν 1458 ὑπηρετάς, ὧν μόνον ἡ οἰκοστολὴ ἀπῆται δαπάνην 540,000 φράγκων ἑτησίως. Ἡ θηρευτικὴ τοῦ βασιλέως σκευὴ ἀπῆται 280 ἐπὶ πλέον ἵππους καὶ δαπάνην 1,400,000 μέχρις 1,200,000 φράγκων. Διὰ τὸ μαγειρεῖον ἐδαπανῶντο 4,000,000 φράγκων κατ' ἔτος· ἦσαν δὲ τεταγμένοι ἐν αὐτῷ ἀναριθμητοὶ ἀρχιτρίκλινοι, τροφοδοταί, ἐλεγκταί, ὑπελεγκταί, ἀρχιμάγειροι, μάγειροι, παραμάγειροι, οἰνοχόοι, κλπ. κλπ. Μετ' οὗτο μαγειρεῖον ἡ ὑγεία τοῦ βασιλέως ἦν μεγάλως ἐκτεθειμένη· ὅθεν ἐπηγρύπουν ἐπ' αὐτῆς 48 ἰατροὶ, φαρμακοποιοὶ, κλπ. Ἡ δὲ ὑγεία τῆς ψυχῆς ἐπίσης πολὺτιμος ὡς ἡ τοῦ σώματος καὶ μᾶλλον ταύτης ἐκτεθειμένη ἐξ αἰτίας ἄλλων ὑπουργημάτων, ὧν ἀδυνατοῦμεν νὰ ποιήσωμεν μνησίαν ἐνταῦθα, ἀφίετο εἰς τὴν μέριμναν 75 πνευματικῶν, ἐφημερίων, καὶ ἱεροδιακόνων. Αἱ οἰκοδομαί, αἱ ἐπισκευαί, ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἐμφύτευσις τῶν κήπων ἐστοίχιζον ἑτησίως 3 ἢ 4 ἑκατομμύρια φράγκων, μὴ ὑπολογιζομένων ὅμως τῶν ἐκτάκτων ἐξόδων. Πάντα δηλονότι ταῦτα ἀπερρόφον τὸ δέκατον τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους.

Πόσον ἐμοιάζουσιν ἡθεραπεία καὶ τὸ σεράγιον τοῦ Σουλτάνου πρὸς τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ τὴν αὐλὴν ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ μοναρχίας, καταδεικνύουσιν αἱ ἀξιόλογοι *Περὶ Τουρκίας ἐπιστολαί*, αἱ δημοσιευθεῖσαι ἐσχάτως ἐν τῷ *Γάλλῳ Οἰκονομολόγῳ*, ἐγκρίτῳ οἰκονομικῷ περιοδικῷ συγγράμματι ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένῳ. Πεντακισχίλιοι ἢ ἑξακισχίλιοι θεράποντες ἄρρενες καὶ θήλειαι κατεγίνοντο εἰς ἐξυπηρετήσιν τῶν δρέξεων καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ πεσόντος Σουλτάνου. Ἐν τοῖς ἵπποστασίοις ὑπῆρχον 625 ἵπποι ἀμαξῶν ἢ ἵππασίας ἐπασχολοῦντες 935 ἵπποκόμους, ἀμαξηλάτας καὶ

σταυλίτας ὑπηρετάς. Ἠγοράζοντο δ' ἑτησίως ἐξ Εὐρώπης 25 ἀμάξαι κατὰ μέσον ὄρον, ὧν τιναεῖς ἐστοίχιζον καὶ 100,000 φράγκων. Ὁ Σουλτάνος δὲν ἦτο φίλος τοῦ κυνηγίου ὡς πολλοὶ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης· ἀντὶ τούτου ὅμως ἤρσκετο μέχρι μανίας σχεδὸν νὰ διατρέφῃ θηρία, καὶ ἐδαπάνη ὑπὲρ τὸ ἑκατομμύριον πρὸς συντήρησιν τοῦ θηριοτροφείου του, περιλαμβάνοντος 150 λέοντας, πάνθηρας, τίγρεις, καμηλοπαρδάλεις καὶ ὀνάγρους. Ἐκαστον δὲ τῶν ζώων ταύτων χρειάζεται πρὸς τροφήν αὐτοῦ 6 ὀκάδας κρέατος κατὰ μέσον ὄρον, ἥτοι δαπάνην 42 περίπου δραχμῶν. Τὸ χαρμίον εἶχεν ἀτυχερίτῳ λόγῳ μείζονα πληθυσμὸν τοῦ θηριοτροφείου, ἐγκλείον 1,200 γυναῖκας· καίτοι δ' ἄγνοοῦμεν ποία πρὸς συντήρησιν αὐτῶν κατεβάλλετο δαπάνη, δυνάμεθα ὅμως μετὰ θετικότητος νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν συγκρίσει πρὸς αὐτάς αἱ τίγρεις καὶ οἱ λέοντες εἰσὶν οἰκονομικώτατα ζῶα. Αἱ γυναῖκες τοῦ χαρμίου δὲν ἐχρειάζοντο βεβαίως ἐξ ὀκάδας κρέατος κατ' ἑκάστην, ἀλλ' ἠγάπων τόσο πολύ τὰ γλυκύσματα, ὡς μόνον διὰ σάκχαριν κατηναλλασκοντο 400,000 φράγκα ἑτησίως. Διὰ τὸ μαγειρεῖον ἐσπαταλῶντο δώδεκα ὀλόκληρα ἑκατομμύρια. Ὑπῆρχον καὶ 48 ἰατροὶ καὶ φαρμακοποιοὶ λαμβάνοντες 657,000 φρ. κατ' ἔτος, δώδεκα δὲ μόνον ἰερεῖς καὶ μουεζῖμαι, εὐτελεῖ σχετικῶς ἔχοντες ἀντιμισθίαν, 62,000 φρ. Μὴ λησιμονόμενοι προσέτι καὶ τὸν Ἀστρολόγον τοῦ Σουλτάνου, οὗ τὰ καθήκοντα συνίσταντο εἰς τὸ νὰ προλέγῃ τὸν ὄλεθρον τῶν ἐχθρῶν τῆς ἡμισελήνου, λαμβάνον πρὸς τοῦτο 600 τουρκικὰς λίρας ἑτησίως. Εἰς ταῦτα πάντα προσετέθη καὶ ἐν σώμα μουσικῆς, ἐκ 301 μουσικῶν συγκροτούμενον, λαμβάνον δὲ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείου διπλασίαν μισθοφορὰν καὶ τροφήν. Ὡς δ' οἱ Γάλλοι μονάρχαι, καὶ ὁ Σουλτάνος εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῆς μανίας τῶν οἰκοδομῶν. «Ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον, γράφει ὁ *Οἰκονομολόγος*, ὁ Σουλτάνος ἀνήγειρε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσεραχὰν καὶ τοῦ Βηλέρβη καὶ ἐξ περιπτέραι. Ἄνυπολόγιστος εἶναι ἡ πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Τσεραχὰν καταβληθεῖσα δαπάνη. Ἄρκοῦμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ ἀνάκτορα ταῦτα μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν κατέχουσιν ἄμετρον χωρὸν, μόνη δ' ἡ πρὸς τὸν Βόσπορον βλάπευσα πλευρὰ ἔχει μῆκος ἑνὸς χιλιομέτρου. Εἶναι ἄλλη πόλις, ἰκανὰ δ' ἑκατομμύρια λιρῶν κατηναλώθησαν πρὸς ἀνέγειρσιν αὐτῶν. Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βηλέρβη, καίτοι ἥττονος σημασίας, εἰσὶν ἐν τούτοις μεγαλοπρεπέστατα, καὶ πολυτεπέτερα ἄρ' ἑτέροισι κατοικίαις εὐρύταται, κάλλιστα περιπεποιημένοι καὶ παρέχουσαι πάντα τὰ μέσα πρὸς τέρψιν καὶ ἀνάπαυσιν τοῦ δεσπότη. Πρὸ μικροῦ ἔτι ἀνήγειρε τζαμίον καὶ 70 προσέτι λιθοκτίστους οἰκίας, ἵνα τὸ ἐνοίκιον αὐτῶν

χρησιμεύση πρὸς συντήρησιν τοῦ πζαμίου». Ὑπολογιζομένων καὶ τῶν δαπανωμένων εἰς τὰς οἰκοδομὰς, ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ Σουλτάνου φθάνει εἰς 50 περίπου ἑκατομμύρια φράγκων, τὸ δέκατον δηλονότι σχεδὸν τῶν ἐσόδων τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους. Κατὰ τοῦτο δὲ ὁμοιάζει ἀκριβέστατα πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ «βασιλικοῦ οἴκου» ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ μοναρχίας· ἐὰν ἡ αὐτὴ καὶ σήμερον ἐτηρεῖτο ἀναλογία ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κράτους θὰ ἐλάμβανε τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν 300 ἑκατομμυρίων κατ' ἔτος ἀντὶ τῶν δύο μόνον, ἅτινα εἰσὶν ἤδη ἄριστὰ ὡς ἐπιχορηγήσεις αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἑτέραν ὁμοιότητα παρουσιάζει τὸ σουλτανικὸν σεράγιον πρὸς τὸν βασιλικὸν οἶκον τῆς Γαλλίας. Αἱ τακτικαὶ εἰσπράξεις τῶν φόρων δὲν ἐπῆρκον, καὶ ἀμφοτέρω οἱ δυνάσταί, ὁ Γάλλος μονάρχης καὶ ὁ Ὄσμανὸς Παιδισάχ, ἠναγκάζοντο νὰ προστρέχωσιν εἰς δάνεια, ὅπως καλύψωσι τὰ κολοσσιαῖα χάσματα ἅτινα ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους κατέλιπον αἱ δαπάναι τῶν ἀνακτόρων. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τελευταίᾳ χρεωκοπίᾳ τῶν οἱ Τοῦρκοι δυνάται τις εἰπεῖν ὅτι συμμορφώθησαν πρὸς τὸ παράδειγμα τῆς γαλλικῆς μοναρχίας. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι διὰ τὰς σπατάλας τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων οὐδεὶς ποτὲ Τοῦρκος ἐζημιώθη οὐδ' ὄβολον, ἐν ᾧ ἐπὶ δεκαπέντε ἤδη ἔτη οἱ μικροὶ Γάλλοι κεφαλαιοῦχοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατέβαλλον πᾶσαν τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην πρὸς συντήρησιν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Σουλτάνου, τοῦ θηριοτροφεῖου του, τοῦ χαρμεῖου του καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.

Ἐὰν θελήσωμεν ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν αἰτίαν, ἣτις παρήγαγε τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα καὶ κατέστησεν ἀναποδράστους τοιαύτας καταστροφὰς, θὰ εὕρωμεν ὅτι πρωτίστη καὶ μόνη εἶναι ἡ ἀπόλυτος καὶ ἀνεύθυνος ἐξουσία τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κράτους, ἥς ἔνεκεν ἄνευ τινὸς ἐλέγχου ἢ χαλινοῦ ἠδύνατο νὰ κατασπαταλᾷ τοὺς πόρους τοῦ κράτους.

Ἐδέησε νὰ ἐπέλθῃ μεγάλη κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ μεταβολή, ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1789, ὅπως θέσθῃ τέρμα εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ ἐσχάτως ἐν τῇ ὁμορφῇ ἡμῶν ἐπιφραεῖα ἐπιτευχθεῖσα μεταβολή, εἶναι ἰκανὴ νὰ καταργήσῃ τὰς καταχρήσεις τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἐπουλώσῃ τὰ ἐκ τούτων προελθόντα κακά; Τὰ πράγματα δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ μᾶς τὸ δεῖξωσι.

Τὸ ὄνομα ἀχούρι ὑπὸ πολλῶν εἰδημόνων τῆς τουρκικῆς νομίζεται τουρκικόν· διότι ἀχούρ ἢ ἀχῆρ ὀνομάζουσι καὶ οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀχυρῶνα καὶ μάλιστα τὸν ἵππωνά. Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ του εἶνε ἑλληνικὴ· ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἡρακλειωτικῶν ἐπι-

γραφῶν (στ. 439) ἀναγινώσκουμεν τάδε· οἰκοδομησῆται δὲ καὶ οἰκίαν ἐν τοῖς χώροις τούτοις, βοῶνα, μυχόν, ἀχούριον . . . τὸν δὲ ἀχούριον μὴ μεῖον τὸ μὲν μῆκος ὀκτώ καὶ δέκα ποδῶν, τὸ δὲ εὖρος πέντε καὶ δέκα ποδῶν, κτλ. Ἐκ τούτου λοιπὸν τοῦ ἀρσ. ἀχούριος (ὅπερ δὲν κατεχωρίσθη ἀκόμη εἰς τὰ Ἑλλην. λεξικά), οὐδέτ. κλινομένου: τὸ ἀχούριον, προῆλθε τὸ ἀχούρι.¹

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους.

Ὁ δακτύλιος τοῦ Πολυκράτους εἶναι σύμβολον εὐδαιμονίας τόσον διαρκοῦς καὶ ἀμεταπτώτου, ὅστε διὰ τοῦτο καὶ μόνον νὰ φαίνεται ἡ προάγγελος ἐπιχειρήσεως τινὸς συμφορᾶς. Ὅσακις οἱ ἀρχαῖοι ἐβλεπόν τινα ἐπαιρούμενον ἐπὶ πολλαῖς εὐτυχίαις, ἐνεθύμιζον πρὸς αὐτὸν τὸν δακτύλιον τοῦ Πολυκράτους· καὶ σήμερον δ' ἔτι γίνεται μεταφορικῆ χρῆσις τῆς παλαιᾶς ταύτης παραδόσεως, ἣτις ἔχει οἶαν περίπου ἔννοιαν καὶ ὁ πολύκροτος χριστιανικὸς ταλανισμὸς—«Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης».

Ἡ ἱστορία τοῦ δακτυλίου τούτου εἶναι ἡ ἐξῆς· Ὁ Πολυκράτης ἐκυβέρνα ὡς τύραννος τὴν Σάμον, κατὰ τὸν πέμπτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, καταλαβὼν τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν, ἀφοῦ ἐκ τῶν δύο ἀδελφῶν του τὸν μὲν ἕνα ἐφόνησε, τὸν δ' ἕτερον ἐξώρισε. Τόσον εὐμενῆς ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ἡ τύχη, ὅστε κατέβαλεν ἀκόπως πάντας τοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς, κατέκτησε πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ πολλὰς πόλεις τῆς ἀσιατικῆς παραλίας καὶ ἐνομιζέτο εἰς τῶν ἰσχυροτάτων καὶ πλουσιωτάτων δεσποτῶν τῆς Μεσογείου. Ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτοῦ αἰγίδα ἤκμασαν ἐν Σάμῳ αἱ ἐπισημαί, αἱ τέχναι καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἡ δημοσία εὐμερῖα ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα. Ἡ μακρὰ αὕτη σειρά τῶν εὐτυχιῶν ἐσκανδάλισε τὸν φίλον καὶ σύμμαχον τοῦ Πολυκράτους Ἀμασιν, βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ὅστις πρεσβεύων ὅτι τὸ θεῖον εἶναι φθονερὸν, ἐφοβήθη ὅτι ἡ ἔκτακτος αὕτη ἔννοια ὑποκρύπτει φοβερὰν τινὰ τῶν πραγμάτων μετατροπὴν. Ἐγραψε λοιπὸν πρὸς τὸν Πολυκράτην ἐπιστολὴν παραινετικὴν, ἥς τὴν ἔννοιαν διέσωσεν ἡμῖν ὁ Ἡρόδοτος. «Αἱ μεγάλαί σου εὐτυχίαι, ἔλεγεν ὁ πολύπειρος βασιλεὺς, δὲν μοι ἀρέσκουσιν. Εἰς τοὺς φίλους μου εὐχομαι κράσιν ἀγαθῶν καὶ κακῶν, διότι τὸ θεῖον εἶναι φθονερὸν καὶ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε, εὐτυχῶν κατὰ πάντα, ἐσώθη μέχρι τέλους ἀπὸ ριζικοῦ ὀλέθρου. Σὲ συμβουλεύω νὰ συγκρατήσῃς τὴν διαρκῆ ταύτην εὐτυχιάν, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Θυσίασον ἐκουσίως τὸ πολυτιμότεον τῶν κειμηλίων σου, ἐκείνο οὐ ἡ ἀπώλεια